

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство аграрної політики та продовольства України
Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України
Департамент агропромислового розвитку
Херсонської обласної державної адміністрації
Спілка економістів України
Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет ім. Григорія Сковороди
Херсонський національний технічний університет
Бердянський університет менеджменту і бізнесу
Полтавська державна аграрна академія
Новокаховський гуманітарний інститут
Київського університету «Україна»
Каховський державний агротехнічний коледж**

Федерація професійних бухгалтерів
та аудиторів України

ДВНЗ «ХДАУ»

Кафедра обліку і оподаткування

ЗБІРНИК ТЕЗ

Всеукраїнської науково-практичної інтернет- конференції

**НАУКОВО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ
АГРАРНОЇ СФЕРИ: ОБЛІК, ОПОДАТКУВАННЯ І КОНТРОЛЬ**

21-22 листопада 2019 рік

м. Херсон

УДК [657:336.221]:338.43

НЗ4

Науково-економічні аспекти розвитку підприємств аграрної сфери: облік, оподаткування і контроль. Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція. - 21-22 листопада 2019 рік – Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2019. - 365 с.

Матеріали конференції спрямовані на науковий пошук, узагальнення та розроблення рекомендацій щодо можливих шляхів вирішення основних проблем розвитку обліку, аудиту та оподаткування підприємств аграрної сфери.

Рекомендовано до друку Вченою радою економічного факультету ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» (протокол №4 від 22.11.19 р.)

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Кирилов Юрій Євгенович, ректор ДВНЗ «Херсонський ДАУ», д.е.н., професор;

Аверчев Олександр Володимирович, проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності ДВНЗ «Херсонський ДАУ» д.с-г. н., професор;

Грановська Вікторія Григорівна, декан економічного факультету ДВНЗ «Херсонський ДАУ», д.е.н., доцент;

Мармуль Лариса Олександрівна, професор кафедри обліку і оподаткування ДВНЗ «Херсонський ДАУ», д.е.н., професор;

Жосан Ганна Володимирівна, помічник з наукової роботи та міжнародної діяльності ДВНЗ «Херсонський ДАУ», к.е.н., доцент;

Ігнатенко Микола Миколайович, завідувач кафедри економіки ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький педагогічний університет імені Григорія Сковороди», д.е.н., професор;

Сарапіна Ольга Андріївна, завідувач кафедри обліку, аудиту і оподаткування Херсонського національного технічного університету, д.е.н., професор

Плаксієнко Валерій Якович, завідувач кафедри бухгалтерського обліку Полтавської державної аграрної академії, д.е.н., професор;

Скрипник Світлана Валентинівна, в. о. зав. кафедрою обліку і оподаткування, ДВНЗ «Херсонський ДАУ», к.е.н., доцент;

Рунчева Наталія Вікторівна, проректор з наукової роботи Бердянського університету менеджменту і бізнесу, к.е.н., доцент кафедри обліку і фінансів;

Корчагіна Віта Григорівна, проректор з наукової роботи Новокаховського гуманітарного інституту Київського університету «Україна», к.е.н., доцент.

Шевчук Анжела Василівна, викладач-методист, голова циклової комісії обліково-економічних дисциплін Каховського державного агротехнічного коледжу.

Тексти матеріалів тез подані в авторській редакції. Відповідальність за точність, достовірність і зміст поданих матеріалів несуть автори.

@ Херсонський державний аграрний університет, 2019

ЗМІСТ

1. НАУКОВО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Акулов Д.О., Круковська О.В. Дисконтування заборгованості в бухгалтерському обліку	10
Братчук Ю.О., Скрипник С.В. Вплив організаційно-технологічних особливостей видавничої діяльності на облікову систему	13
Буцхригідзе Є.В., Коваль С.В. Крадіжка та псування майна: порядок дій і документальне оформлення	15
Величко А.С., Мармуль Л.О. Базові принципи формування облікової політики для водопровідно-каналізаційного господарства	18
Волковська Л.О. Внутрішній контроль: економічна сутність та місце в системі управління	20
Грибовська Ю. М., Крупа К. П. Облік повернення товару покупцем	23
Грибовська Ю. М., Неженцева Т. О. Відповідальність за неподання фінансової звітності малих підприємств	24
Дерій О. І., Круковська О.В. Облік та оподаткування резерву сумнівних боргів	25
Дерій О.І., Ярова Знецінення запасів: облік та податкові наслідки	28
Дедіков В.О. Пристемський О.С. Казначейське обслуговування бюджетів об'єднаних територіальних громад в Україні	31
Драгота І.П. Шляхи вдосконалення обліку дебіторської заборгованості	33
Карнаушенко А.С. Особливості автоматизації обліку торговельних підприємств	36
Келлер Ю. А. Облікова політика підприємств України	40
Кириченко Ю. О. Порядок проведення інвентаризації	42
Кішканова Т.В. Економічна сутність фінансових результатів у системі бухгалтерського обліку	46
Корінь М. М. Імплементация автоматизованої інформаційної системи обліку в практичну діяльність вітчизняних підприємств	49
Королевич Н.Г., Оганезов И. А. Підвищення ефективності виробництва паливних брикетів і пеллет з костриці льону в республіці Білорусь	51
Кравчук А. О., Андрюшкова С.А. Заробітна плата в економіці України: рівень купівельної спроможності	54
Кравченко В.В. Облік процесу виробництва та постачання	57
Кривицька Є. О. Облік результатів первісного визнання сільськогосподарської продукції у фермерських господарствах	60
Кривицька Є. О. Інформаційні системи і технології бухгалтерського обліку в управлінні підприємством	62
Круковська А. В. Сутність власного капіталу як обліково економічної категорії	64

Дерій О. І.
Круковська О.В., к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
м. Херсон

ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ РЕЗЕРВУ СУМНІВНИХ БОРГІВ

Правила обліку дебіторської заборгованості та створення щодо неї резерву сумнівних боргів визначає П(С)БО 10. Згідно з п. 4 П(С)БО 10 безнадійна дебіторська заборгованість – це поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість про її неповернення боржником або за якою минув строк позовної давності. А сумнівний борг – поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує невпевненість її погашення боржником.

За п. 8 П(С)БО 10 величина сумнівних боргів на дату балансу повинна становити залишок резерву сумнівних боргів на ту саму дату.

Якщо підприємство впевнене, що дебіторська заборгованість стала безнадійною, відбувається її списання. Найбільш надійна підстава для такої впевненості – це документальне підтвердження того, що борг не повернуть. А ось які критерії підприємство має застосовувати до визначення цього терміну, на жаль, П(С)БО 10 не зазначає. Тому на практиці це питання підприємство вирішує самостійно. Тобто створення резерву сумнівних боргів, а також й списання дебіторської безнадійної заборгованості напряму залежить від впевненості, що борг не буде повернений.

Неповернення боргу може відбуватися у результаті:

- ліквідації боржника (в тому числі через банкрутство);
- прощення боргу (ст. 605 ЦКУ);
- відхилення судом позову про стягнення заборгованості з боржника тощо.

Окремо зауважимо, що ліквідація господарського товариства вважається завершеною, а товариство таким, що припинилося, з дня внесення запису про його ліквідацію до державного реєстру (ч. 5 ст. 91 ГКУ). Про це ми писали докладніше тут та тут.

Величина резерву сумнівних боргів визначається за одним із методів:

1. застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості;
2. застосування коефіцієнта сумнівності.

Коефіцієнт сумнівності може розраховуватися такими способами:

- визначення питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході;
- класифікації дебіторської заборгованості за строками непогашення;
- визначення середньої питомої ваги списаної протягом періоду дебіторської заборгованості у сумі дебіторської заборгованості на початок відповідного періоду за попередні 3-5 років.

Згідно з п. 10 П(С)БО 10 нарахування суми резерву сумнівних боргів за звітний період відображається у Звіті про фінансові результати у складі інших операційних витрат.

За п. 11 П(С)БО 10 виключення безнадійної дебіторської заборгованості з активів здійснюється з одночасним зменшенням величини резерву сумнівних боргів. У разі недостатності суми нарахованого резерву сумнівних боргів безнадійна дебіторська

заборгованість списується з активів на інші операційні витрати. Сума відшкодування раніше списаної безнадійної дебіторської заборгованості включається до складу інших операційних доходів. Поточна дебіторська заборгованість, щодо якої створення резерву сумнівних боргів не передбачено, у разі визнання її безнадійною списується з балансу з відображенням у складі інших операційних витрат.

В обліку створення резерву сумнівних боргів відображається за проведенням: Д-т 944 К-т 38, а списання безнадійної заборгованості за рахунок такого резерву – проведенням Д-т 38 К-т рахунку, на якому обліковується дебіторська заборгованість (36, 37 тощо). Якщо ж суми створеного резерву недостатньо для списання дебіторської заборгованості, то списання безнадійної дебіторської заборгованості відображається проведенням Д-т 944 К-т рахунку, на якому обліковується дебіторська заборгованість.

Крім того, незалежно від джерела списання суму списаної дебіторської заборгованості слід ще відобразити за дебетом позабалансового субрахунку 071 «Списана дебіторська заборгованість». Її слід обліковувати на цьому субрахунку не менше трьох років з дати списання. І в момент закінчення цього строку або в момент повернення боргу покупцем щодо раніше списаного боргу потрібно буде відобразити ці суми за кредитом субрахунку 071. Така необхідність впливає із неймовірності повернення списаного боргу протягом строку давності. У випадку, коли покупець поверне борг за списаною заборгованістю, цю суму потрібно провести через включення суми до інших операційних доходів (проведення: Д-т 30 К-т 716).

Наголосимо, що всі підстави визнання дебіторської заборгованості безнадійною встановлено пп. 14.1.11 ПКУ.

- заборгованість за зобов'язаннями, щодо яких минув строк позовної давності;
- актив у вигляді корпоративних прав або не боргових цінних паперів, емітента яких визнано банкрутом або припинено як юридичну особу у зв'язку з його ліквідацією;
- прострочена заборгованість фізичної або юридичної особи, не погашена внаслідок недостатності майна зазначеної особи, за умови, що дії щодо примусового стягнення майна боржника не призвели до повного погашення заборгованості;
- заборгованість, стягнення якої стало неможливим у зв'язку з дією обставин непереборної сили, стихійного лиха (форс-мажорних обставин), підтверджених у порядку, передбаченому законодавством;
- заборгованість суб'єктів господарювання, визнаних банкрутами у встановленому законом порядку або припинених як юридичні особи у зв'язку з їх ліквідацією.

До безнадійної заборгованості банків може бути віднесена сума боргу за фінансовим кредитом, у тому числі сума основної заборгованості та/або сума нарахованих доходів, за яким прострочення погашення суми боргу (його частини) становить понад 360 днів, крім боргу за фінансовими кредитами осіб:

- пов'язаних з таким кредитором;
- які перебувають з таким кредитором у трудових відносинах;
- які перебували з таким кредитором у трудових відносинах, та період між датою звільнення таких осіб та датою прощення їхньої заборгованості не перевищує три роки.

Щодо безнадійної дебіторської заборгованості та резерву сумнівних боргів платникам податку на прибуток (які застосовують податкові різниці) доведеться

коригувати свій фінансовий результат до оподаткування (ст. 139 ПКУ).

І наразі має три алгоритми коригування фінансового результату:

1) у разі списання дебіторської заборгованості без створення резерву (створювати резерв сумнівних боргів слід обов'язково – усі контролери погоджуються з тим, що ця вимога П(С)БО 10 є імперативною нормою, тобто, стосується всіх юридичних осіб).

2) у разі списання дебіторської заборгованості зі створенням резерву (в періоді формування резерву сумнівних боргів фінансовий результат до оподаткування слід буде збільшити на суму витрат на формування резерву сумнівних боргів відповідно до П(С)БО 10, а в періоді використання резерву сумнівних боргів фінансовий результат до оподаткування зменшити на суму списаної дебіторської заборгованості (у тому числі за рахунок створеного резерву сумнівних боргів),. Але зменшити можна буде знову ж таки, якщо заборгованість відповідатиме ознакам, визначеним пп. 14.1.11 ПКУ).

3) у разі, якщо резерву не вистачило (в такому випадку різниця (сума перевищення) відображається у збільшенні фінансового результату. Сума такої різниці рахується за даними бухгалтерського обліку).

Далі наведемо три приклади списання безнадійної заборгованості та вплив цього на об'єкт оподаткування податку на прибуток.

Приклад 1. Підприємство в I кварталі 2019 року створило резерв сумнівних боргів на суму 100 000 грн та в цій же сумі в II кварталі 2019 року списало дебіторську заборгованість. Це списання відповідає ознакам пп. 14.1.11 ПКУ.

В декларації з податку на прибуток за I квартал потрібно буде у разі застосування податкових різниць збільшити на 100000 грн визначений фінансовий результат.

За II квартал в декларації з податку на прибуток (за період списання безнадійних боргів на суму 100000 грн, тобто на суму створеного резерву) фінансовий результат до оподаткування слід буде зменшити на суму списаної дебіторської заборгованості, оскільки вона відповідає ознакам за пп. 14.1.11 ПКУ.

Приклад 2. Підприємство в I кварталі 2019 року створило резерв сумнівних боргів на суму 100 000 грн та в II кварталі 2019 року списало дебіторську заборгованість у сумі 150000 грн. Це списання відповідає ознакам пп. 14.1.11 ПКУ.

У такому разі у декларації за I квартал 2019 року потрібно буде у разі застосування податкових різниць збільшити на 100000 грн визначений фінансовий результат.

У декларації за II квартал 2019 року в результаті списання безнадійних боргів на суму 150 000 грн, тобто на суму більше створеного резерву, фінансовий результат до оподаткування слід збільшити на 50000 грн, та зменшити на 150000 грн.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99> (дата звернення 10.11.2019 р.)

2. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) : підручник; пер. з англ. ред. С. Ф. Голов. К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2005. в 2 ч. 1223 с. ISBN 966-651-255-6.

3. Жолобчук Т. Як визначити сумнівний борг. *Дебет-Кредит*, 2009. № 28. С. 27-29.